

Oosterkerk, Zondag 8 januari 2012, Feest van Epifanie en Doop
Overweging over Matteüs 2:1-12
ds. Wim Hortensius

Margreet en Erik, Dianne en Henk, gemeente van de Levende,

Wat is er mooier dan 's nachts naar de sterren te kijken? Turen in die eindeloze donkere verten met grote en kleine twinkelende lichten. Misschien nog wel het scherpst te zien in heldere koude nachten in de bergen. Als klein mensje te midden van overweldigende grootheid, om je heen, onder je, boven je. Kijken, alleen, of met elkaar, of samen met je kind. Kian wijzen op de heldere poolster, of samen met Roos en Floor het steelpannetje bewonderen in een zwoele zomernacht. Ik mocht als kind op mijn verjaardagspartijtje naar het Planetarium in Artis in Amsterdam. En heb toen aan mijn vader gevraagd: maar wat is er dan achter de sterren, voorbij de Melkweg en alle andere planeten, voorbij het zwarte gat, voorbij wat je je kunt denken?

Ook Abraham mocht van de Eeuwige naar boven kijken in zo'n heldere nacht: het was donker om hem heen en in hemzelf: zou het ooit nog licht worden voor hem en zijn vrouw Sara, op hun leeftijd, geen kinderen, in die tijd. Maar de Eeuwige leerde hem sterren tellen, licht zien, hoe klein ook, vertrouwen.

Sterren, de hemel, zon en maan, Mars en Jupiter, ze hebben mensen altijd gefascineerd. We willen er ook naar toe, ontdekken, zoals de astronaut André Kuipers nu een half jaar om ons heen zweeft. Een kind maakt soms wat mee met zijn vader of moeder... Toen André net was aangekomen in het ruimtestation en er beeldverbinding was met de aarde, zong zijn dochtertje van drie een liedje voor hem. 'Sterre' heet zij. En zij zong, te midden van alle belangrijke mensen en beelden en ruimtewetenschap en instrumenten ineens: 'Zie ginds komt de stoomboot' voor haar vader! Ze ging stug door, zoals kinderen doen, twee coupletten. En je zag André in de ruimte zweven en stralen! Het licht van zijn Sterre: straalt dat voor hem niet het helderst van alle lichten en lichtjes om hem heen? Uiteindelijk is de liefde toch het grootst!

Wie van de sterren ook hun beroep maakten, waren de wijzen uit het Oosten. Magiërs, sterrenwichelaars, astrologen uit Babel. Bezitters van geheime kennis, speciaal over de sterren en hun banen en hun betekenis voor de geschiedenis van de wereld en het lot van mensen. Iemand heeft mij wel eens naar aanleiding van dit Bijbelverhaal gevraagd: 'Dat mag toch niet dominee, astrologie'?

Maar ik denk, wat je ook over hun wijsheid en sterrenkennis kunt denken, zij, buitenstaanders, niet-ingewijden, zij zien de ster van de pasgeboren koning van de Joden wel het eerst! En volgen het licht van de Eeuwige. En durven voor het kind te knielen en voor hem hun kistjes te openen. En wat komt er niet uit onze kistjes tevoorschijn: goud en wierook en mirre, maar misschien ook onze angst, ons tekort, ons verlangen?

De ster van de wijzen is niet in de hemel aan te wijzen, maar wel op aarde te volgen! Zoals de Eeuwige het volk Israël in de donkere Paasnacht en door zovele donkere woestijnnachten voorging in een lichte wolkkolom, richting, toekomst.

Maar wat is die ster, wat is het licht van de Eeuwige soms moeilijk te zien! Toen en nu. Doordat mensen, doordat wij een ander, het licht in de ogen niet gunnen. Door angst die mensen, die ons, verlamt. Door de gebrokenheid van relaties, door de kwetsbaarheid van onze gezondheid. Als je op jonge leeftijd ziek wordt, op het randje. Door alle harde krachten die vrij spel hebben, in ons zelf en in onze wereld.

Het toonbeeld van deze hardheid in de tijd van de geboorte van Jezus, is koning Herodes. Een joodse man die danste naar de pijpen van de Romeinse keizer in Rome. Imposante gebouwen heeft hij laten bouwen, zoals de Tempel, de muur ervan staat nu nog overeind in Jeruzalem. Maar hij is de geschiedenis in gegaan als een gehaat man. Hij liet uit achterdocht zelfs zijn eigen vrouw en haar moeder en een aantal van zijn kinderen vermoorden. Een dictator die mensen, die elke mogelijke vorm van verzet onderdrukte.

Tegen deze achtergrond verschijnt een bijzondere ster aan de hemel, gaat een helder licht op: door de geboorte van een kind... Immanuël heet hij: God met ons! Er is geen grotere tegenstelling denkbaar tussen de hardheid van Herodes en de zachtheid en de kwetsbaarheid van dit pasgeboren kind.

Is de kunst van geloven in de ster, in het licht niet, om de weg te gaan van de wijzen? Om open te staan voor het geheim van de sterren, samen te genieten van de pracht van de schepping: de zee en de bergen. Om je te verwonderen over de kracht van de liefde, het geschenk van een kind. Om tegen Kian te zeggen: *Welkom in ons hart, welkom in ons leven!* Om je samen te verbazen over een dubbel wonder. Ik moet je iets vertellen: het zijn er twee! En om nu tegen Roos en Floor te zeggen: *Dat wij jullie mochten krijgen, vinden wij heel bijzonder!*

Het mooie aan de wijzen vind ik dat zij op weg gaan, naar het Westen! Zij blijven niet stilstaan met hun wijsheid, in hun verwondering. Zij gaan op weg! En komen terecht in een wereld vol tegenstellingen, achterdocht, jaloezie, frustraties, verbaal en fysiek geweld, hardheid. onze wereld! Onbevungen blijven de wijzen midden in die gekke wereld vragen naar licht, naar een nieuwe toekomst, naar het kind. Of het nu op de markt is, of in het paleis van Herodes: zij blijven zoeken.

Onbevungen durven zijn, je niet laten weerhouden door wie dan ook, door wat dan ook, om je verlangen te volgen! Want je bent op zoek naar het kind, naar vrede en gerechtigheid. En de wijzen gaan door, ondanks alles! En hun lef en hun onbevungenheid worden beloond. De ster, het licht, gaat weer voor hen uit... en zij vinden het kind.

De wijzen gaan ons voor in geloof, vandaag. Open staan voor het geheim van de schepping, hemel en aarde, je laten verwonderen door de ster. De kracht vinden om op weg te gaan, je niet laten weerhouden om je verlangen te volgen en het kind te ontmoeten. En, en dat is misschien wel het mooiste wat we elkaar, de mensen op straat, op ons werk, in onze buurt kunnen meegeven, en jullie je kinderen: misschien het mooiste is wel: diepe vreugde om het licht! Diepe vreugde om God, de Eeuwige: dat Hij er is, dat Hij er is voor ons, Immanuël. Dat te geloven! Te midden van al die vragen en onzekerheden, crises, tegenstellingen in ons leven en in onze wereld. Onbevungen blijven zoeken naar wat liefde wekt, wat vrede zoekt, waardoor mensen tot hun recht komen. Blijven dromen van een wereld waarin zachte krachten vrij spel hebben, en zachtheid zeggen en doen!

En dan ook niet terugkeren naar Herodes, maar via een andere, messiaanse weg, ook samen met je kind, zoeken naar Gods koninkrijk. Midden in die wereld waarin je leeft. Daar is wel wat vertrouwen in het licht, in de kracht van deze ster van het kind, daar is wel wat moed, en wat geloof, wat doopwater voor nodig. Maar wat een vreugde geeft dat ook! Amen.